

CVETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S posebnim blagoslovom
Njih Svetosti papeža Leona XIII.,
Njih Prevzvišenosti kneza nadškofa goriškega
in prečastitega generaljnega ministra celega frančiškanskega reda
vrejuje in izdaja

P. Stanislav Škrabec,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

Vsebina 11. zvezka.

Zgodba sv. gorkumskih marternikov.	
XIX. pogl. Častitljiva smert. — Dva odpada	321.
Blaženi Janez z Aljvernije, tovariš sv. Frančiška iz njega 1. reda.	
Sedemnajst pogl. O citrarju	326.
Osemnajsto pogl. O njegovi srečni smerti	327.
Devetnaesto pogl. Neko razodenje	231.
Drugi del. Pervo pogl. Kako se mu je prikazal Jezus Kristus	332.
Drugo pogl. Kako se mu je prikazal po smerti brat Jakob Faleronski.	337.
Mesečna duhovna samota ali pripravljanje na smert.	
Mesez november. Dopoldansko premišljevanje	339.
Popoldansko premišljevanje	345.
O zaničevanju posvetnih ničemernosti.	
III. O ničemerri sodbi in govorjenju ljudi	347.
IV. Človek se ne sme ozirati na opra ljanje	349.
Priporočilo v molitev	350.
Zahvala za vslišano molitev	351.
Prošnja	352.

V GORICI.
Hilarijanska tiskarna.
1895.

Novi slovar.

„Slovensko-nemški slovar izdan na troške rajnega knezoškofa ljubljanskega Antona Alojzija Wolfa“ je torej doveršen s 23. sešitkom. Dolgo let smo pričakovali, naposled smo pričakali. Sicer, kar je profesor Pleteršnik prevzel delo, je šla stvar primeroma hitro naprej, zlasti kar se je začelo tiskanje, in po vsi pravici moramo hvaležno priznati zasluge, ki si jih je čislani gospod s svojim velikim trudom pridobil za slovenščino. Da tudi našega sveta ni preziral, da je marisikaj posnel po „Cvetju“, in kar je posebnega spomina vredno, da je na njegovo besedo celo „Kato-liška Tiskarna“ po naših nazorih na novo dala vlitii neketere čerke, upamo, da ne bo na škodo slovarju niti slovenščini; da se pa ni odločil g. Pl. popolnoma za naša znamenja, obžalujemo sicer, vender radi priznavamo, da mu ni bilo lahko, ker se je moral ozirati na jezikoslovce „strokovnjake“, ki so po vsi sili zahtevali Vukova znamenja. Sicer pa se znamenja, ki se nimajo rabiti v vsakdanjem pisanju, vedno lahko spremene; tudi ni treba, da bi rabili vsi enaka. Poglavitna reč je, da se izreka prav in natanko zaznamenjuje, in v tem oziru je s Pleteršnikovim slovarjem mnogo doseženo. Da bi bilo doseženo vse, tega seveda ne moremo reči, tega po pravici tudi nihče ni smel pričakovati, ako je le nekoliko pomislil, kako težavno in po raznih krajih kako različno je naše naglaševanje in izrekovanje sploh. Jaz bi bil že pri posameznih zvezkih, ko so izhajali, rad povedal, kaj se mi zdi menj prav, pa me je zadrževalo, kar sem skušal po želji nekaterih gospodov kaker berž bi se dalo doveršiti, namreč nekako glasoslovje, ki bi se moglo porabiti v prihodnji slovenski slovnici. Pred nekaj mesci sem se odkrižal tiste dolžnosti, ali slovarju zdaj seveda moje opazke ne morejo več koristiti, zlasti ker so poslednjemu sešitku dodane tudi vže poprave in je torej delo popolnoma končano. Vender morebiti ne bo čisto brez hasna, ako omenim prav iz poslednjega sešitka sentertja kaj, kar se v mojem rojstnem kraju drugači izgovarja ali kjer se mi zdi kaj drugega spomina vrednega. Ker tiskarna nima Pleteršnikovih znamenj, moram pisati seveda vse s svojimi; vender naj se zgodi to tako, da v primerih iz slovarja ne bom zaznamenjavaj več, kaker je notri zaznamenjano; v svojih pa kajpada bom vse, kar se ima zaznamenjati po mojem načinu.

Pl. piše: z apustiv (in pusti'v); jaz sem slišal le: p ū sti'v.

Pl.: zapra'skati, zasla'njati; v Rib.: zapra'skati, zasla'nj'ati.

Pl.: zaré'žati; prvotno je zareža'ti, zareži'm, zaré'žaj, -a'la, -a'lò.

Pl.: zasko'čiti; postaro: zaskoč'iti, zaskó'čim, zasko'čil, zaskoč'il'a, -i'lò. Pleteršnik povdarja -i'ti le kjer je v sedanjiku -i'm in še to ne vselej. V resnici je bila prvotno ali recimo nekedaj končnica -i'ti, -ě'ti, -a'ti tako povdarjena povsod, kjer imamo zdaj v krajšem nedoločniku o'

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIV. tečaj.

V Gorici, 1895.

II. zvezek.

Zgodba svetih gorkumskih marternikov.

XIX. POGLAVJE.

Častitljiva smert marternikov. — Novi odpad novica Henrika. —

Še bolj žalosten odpad nekega drugega brata.

Ko so bili rabeljni jetnike pripeljali iz mesta, so pričeli iskati primeren prostor, kjer bi mogli zveršiti smerno kazen. Slednjič so prišli do samostana Ruge, imenovanega pri sv. Elizabeti, v katerem so poprej prebivali korarji reda sv. Avgušтина; pozneje so ga bili razdejali divji hezi. Pred samostanskim poslopjem je stala lopa, v kateri se je shranjevala šota, ki se v onih krajih mnogo rabi. V tej lopi sta bila dva trama, eden dolg skozi celo lopo in eden krajši. Ker se je vojščakom ta prostor zdel prav pripraven, so precej tja pripeljali jetnike. Sveti spoznavalci so se priporočili v goreči molitvi Bogu ter vdano pričakovali smert za katoliško vero. Eden drugega so se spodbujali k stanovitnosti. Rabeljni so berž vse oropali vsega oblačila.

Prvega so tirali v smert p. gvardijana. On je objel in poljubil vse svoje sobrate vsacega posebej ter jih z ginljivimi besedami opominjal, naj se serčno in stanovitno do zadnjega dih-

Ijeja bore za katoliško vero, naj do smerti ostanejo ene vere in enega duha v bratovski ljubezni, da jih ne bo ločila zadnja ura od svete yezi in družbe, v kateri so dosedaj živeli. Saj se vže bliža trenutek, da prejmejo iz rok božjih zaželeno plačilo boja, krono večnega zveličanja. Nobena bojazljivost naj jih ne oropa krone, ki vže visi nad njih glavami, temuč s tako serčno-stjo, kaker gre on v smert, naj mu slede. Mej tem, ko je tako govoril, je veselo in serčno stopal gori po lestvici ter ni prenehal spodbujati svoje tovariše, dokler ni zadušila verv njegovega glasu.

Na njegovo mesto so stopili p. vikarij in p. Nikazij Hecius, kaker tudi župnika Leonard in Nikolaj, ki so vsi zvesto spolnjevali svojo dolžnost ter spodbujali svoje tovariše k serčnosti in stanovitnosti. Neketeri krivoverci namreč, posebno pa neki kaljvinski pridigar, so se na vse mogoče načine trudili, omajati vero in stanovitnost pri mlajših redovnikih, posebno še pri lajkih. Sè sladkimi in priliznjenimi besedami so jim obetali, da si lahko rešijo življenje in mnogo drugih dobrot in koristi pridobe, ako zapuste papistovsko vero. Oni omenjeni so se tedaj, kot bolj učeni in bolj zvedeni v verskih rečeh, nasproti postavili krivovercem za svoje neskušene in nevedne tovariše ter osramotili sè svojimi krepkimi in primernimi odgovori vse zvijače zapeljivih krivovercev. V tem oziru se je posebno odlikoval p. Nikazij. Sè vsakdanjim premišljevanjem si je pridobil neskaljen dušni mir ter je zarad tega zdaj kaker vže tudi ves čas poprej le na to mislil, kako bi mogel boljše braniti in krepčati svoje slabše sobrate. Opazil je namreč, da neketeri izmej njih nimajo dovolj vednosti in moči, da bi se mogli brez nevarnosti boriti s tak im lisjaki in volkovi. Zavaljo tega jim je zapovedal, ali kar tiho biti ali pa le prav kratko in priprosto pričati svojo vero, sicer se pa kar nič spuščati v verske prepire s krivoverci. Tudi jih ni pustil prav od spredaj stati, temuč on sam je stopil v sredopred nje ter za nje govoril in odgovarjal. Kolikerkrat so namreč krivoverci stavili zapeljivo vprašanje, ako se hočejo odpovedati rimskemu papežu in si s tem rešiti življenje, je p. Nikazij berž odgovoril: „Tega nočejo ; tega ne bodo storili ; sklenili so z nami živeti in vmreti.“

Čeravno so se pa p. Nikazij in gori omenjeni mnogo prizadevali, vender niso mogli zabraniti, da bi Henrik, najmlajši od njih in novic, iz strahu pred smertjo ne bil storil tega, kar

se mu je velevalo storiti, ako si je hotel rešiti življenje. Ko so ga vprašali, koliko je star, je odgovoril, da je šestnajst let star, čeravno je bil osemnajst. Zlagal se je s tem namenom, da bi obudil sočutje sè svojo mladostjo. Precej so ga odvezali in potegnili iz družbe jetnikov. To je zelo bolelo njegove tovariše, posebno p. vikarija. Ta je bil tako razburjen in razserjen na krivoverskega pridigarja, ki je zapeljal nesrečnega mladeniča k sramotnemu odpadu, da mu je dal pozneje okusiti svojo jezo. Ko je namreč kmalu na to p. Jeronim stopal gori po lestvici, je stopil k njemu omenjeni krivoverec ter ga pričel nagovarjati in opominjati, naj vender zapusti papistovsko prazno vero in sprejme nauke čistega evangelija, ki ga on oznanjuje. Ko je pa-ter mej drugim na pomoč klical svetnike božje, mu je rekel krivoverec: „Ne kliči na pomoč Marije ali sv. Petra, temuč Boga samega.“ To je p. vikarija še bolj razdražilo, da je visoko na lestvici stoječ s tako silo sunil z nogo v persa hudobnega svetovalca, da je ta znak na tla padel. Ob enem mu je pa rekel: „Poberi se spred mene, izveržek človeštva, orodje satanoyo; zakaj nisi ti, ki mi tako govoriš, temuč kar govoriš, to govori iz tebe hudobni duh. Nisem potert in žalosten, kaker meniš, zaradi tega ker moram zdaj vmreti in ke bi tudi bil, bi ne potreboval takega tolažnika, kaker si ti. Ali to me boli in silno žali, da je tvoja priliznjenost zapeljala priprostega in neskušnega novica, ter ga spravila v vašo ostudno družbo.“ Hezi so berž odstranili zapeljanega mladeniča od marternikov daleč proč, da bi se zopet ne premislil pri pogledu čednosti in serčne stanovitnosti svetih spoznavalcev Kristusovih. Silno so pa bili razdraženi zaradi besed in djanja p. vikarija, da so kar divjali zoper njega. Z nožem so mu razrezali obraz, da ga je bilo groza pogledati. Kaker je pravil pozneje oni odpadli novic, so mu iz živega telesa izrezali tudi podobe križa, ketere si je bil napravil na persih in rokah, ko je romal v Jeruzalem. On je pa do zadnjega dihljeja govoril o ljubezni božji ter tolažil svoje tovariše.

Enako serčno sta se obnašala p. Nikazij in župnik Nikolaj. Govorila sta pa mnogo po latinsko in zaradi tega jih ni mogel razumeti odpadli lajik Henrik, ki je povedal veči del te zgodbe.

Žalibog da moramo tukaj povedati še drugi odpad, ki je mnogo bolj žalosten, kaker odpad novica Henrika. Frančiškan Viljem, po rodu Francoz, je nagovoril v francoskem jeziku voj-

ščake, tisti trenutek, ko so ga mislili obesiti, ter jim naznanil, da je pripravljen odpasti od katoliške vere, ako ga puste pri življenju. Kaker hitro je bil spregovoril te nesrečne besede, so vojščaki berž prerezali verv, s katero je bil enemu drugemu za roko privezan, mu djali klobuk na glavo, ogernili ga s plaščem in mu dali helebardo na ramo ter ga tako našemljenega skrivaj peljali z morišča. Nesrečnež! Ker se je sam ločil od svete družbe svojih bratov, je padel v brezno največe nesreče, tako rekoč precej oropan božjega varstva. Zakaj kmalu na to je zamenjal sveto družbo z eno prav nesveto in hudobno, stopil je namreč v vojaško službo pri puntarskih hezih. Tukaj je uganjal razne hudobije ter je bil 28. septembra zaradi neke tatvine obešen. Tako ga je Bog pravično kaznoval zaradi sramotnega odpada od sv. vere. Toda pozneje bomo o tem kaj več povedali.

Mej jetniki pa je bil tudi eden, katerega je zavoljo mladosti popadel strah pred smertjo, da je zaradi tega skrivaj prosil vojščake, naj mu prerežejo verv ter ga proč odpeljejo. Ker je pa hotel prostost le pod tem pogojem, da mu ni treba zatajiti svoje vere, tudi njegova prošnja ni bila vslišana. Sicer naj se pa nihče ne čudi zaradi tega, da prištevamo marternikom tudi te, ki so bili, čeravno vže blizu smerti, vender le navezani na svoje življenje ter želeli oproščeni bti. Zakaj tudi pervak apostelnov čeravno vže siv starček, „je bil peljan, kamer on ni hotel“, kaker mu je bil Gospod naprej povedal z besedami: „Keder boš pa star, boš svoje roke raztegnil, in drugi te bo opasal, in te popelje, kamer ti nočeš.“ (Jan. 21. 18). In vender je poveličal Boga sè svojo smertjo, ki mu je bila od Zveličarja naprej naznanjena z onimi besedami, kaker spričuje sv. evangelist. Koliko manj se moremo tedaj čuditi, da so oni, ki so bili veliko slabiši in ob enem še prav mladi, smerti se bali, življenje ljubili in to natorno željo brez žaljenja sv. vere s prošnjami naznanili! Zraven tega pa ne moremo tajiti, da so kmalu na to poterpežljivo preterpeli smert za resnico sv. katoliške vere ter tako poveličali Boga in zbrisali madež prevelicega strahu. Priznati pa moramo, da so poveličali božjo čast mnogo bolj oni, ki so ljubezen do tega časnega življenja zadušili z večo ljubeznijo do nebeške slave in večnega življenja. Temu, človeku vže prirojenemu, strahu pred smertjo je tudi pripisati, da neketeri niso kazali v smerti one voljne vdanosti in pripravljenosti, kaker prugi. Kristus sam, naš Odrešenik, je pripustil, da ga je pred

njegovim bridkim terpljenjem napadel strah in stud in žalost. Nič čudno se nam tedaj ni treba zdeti, da se kaj takega pripeti tudi kateremu njegovih služabnikov pri težkem boju marterništva. Ravno zarad tega je pripustil Kristus naš Gospod, da ga je prevzela žalost in strah, da bi njegov zgled tolažil njegove služabnike ter jih obvaroval nezaupnosti.

Vernimo se zdaj k naši zgodbi. Gotfrid Mervelannus, ki je prej hranil kot zakristan sv. cerkvene zaklade, je tudi skerbno ohranil do zadnjega dihleja najdražji zaklad, sv. katoliško vero. Ko je stopal po lestvici na viselice je glasno zaklical po zgledu Kristusovem: „Gospod, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ (Luk. 23. 24). Župnik Leonard je ohranil svojo serčnost in velikodušnost in ko je bil svoje tovariše še enkrat spodbudil k stanovitnosti, je neki rekel na potu v smert: „Prav nič mi ni težko smert preterpeti, marveč prav iz serca si je želim. Le to mi je hudo, da še živi moja mati (ljubil je namreč dobro ženo sê vso otroško ljubeznijo); zakaj jaz vem, da bo njeno dobro materino serce prevzela nezmerna žalost, ko bo zvedela mojo smert.“ Pa Bog je dal, da mati v svojem življenju ni zvedela smerti svojega sinu. Sestri župnikovi se je namreč posrečilo materi njegovo smert prikrivati, ker se je bilo po pravici bati, da bi bilo vmorilo staro ženico, ko bi tak meč bolečin prebodel njeno dušo. Vmerla je eno leto pozneje in tako je najberž prej zvedela čast in slavo svojega sinu v nebesih, kaker pa njegovo smert na zemlji. Zakaj nimajo vse matere, če so tudi pobožne in bogaboječe, one dušne moči, kaker jo občuduje ves kerščanski svet na blaženih ženah Salomoni in Feliciti, ki ste tako junaško hrepenele sebi izročene otroke po marterniški smerti naprej poslati k Bogu ter jim sledile pozneje z enako serčnostjo.

Ko je Leonard imel stopiti na lestvico ter se nekaj obotavljal, mu je Gotfrid Duněj, ki je menil, da se obotavlja iz boječnosti, neki rekel: „No, učenik Leonard! Zakaj bolj ne hitiš k nam pripravljeni pojedini? Zakaj denes bomo sedeli pri mizi z Bogom in božjim Jagnjetom.“ Ko je ta Gotfrid pozneje zadnji od vseh ves vesel hitel po lestvici, so nekateri bolj usmiljeni vojščaki govorili: „Oh! ta mož ne sme biti obešen; zakaj on je popolnoma nedolžen in ne prav pri zdravi pameti.“ On pa je rekel, ves prevzet od hrepenenja po marterništvu in nejevoljen zarad odlašanja: „Prosim vas, hitite, da me združite z mojim brati; zakaj jaz vidim nebesa odperta.“ Tudi je neki rekel

vojščakom: „Ako sem keterega kaj razžalil, ga prosim pri ljubezni božji, da mi odpusti.“ Ko je bil pa vže obešen, se je zdelo, da sami rabeljni obžalujejo to svoje djanje, zakaj govorili so: „Ke bi ga bili pustili pri življenju, gotovo bi bil zapustil papško prazno vero in k nam prestopil.“ Do tega mnenja so prišli zarad tega, ker jih je prosil odpuščenja. Ta prošnja se pa ni nikaker nanašala na kako zmoto v veri; to je dobro podučeni mož ohranil čisto do smerti, temuč na vsakedanje pogreške in slabosti v besedi ali djanji, za ketere je menil, čeravno ne preveč modro vender gotovo jako ponižno, mora odpuščenja prositi sovražnike pobožnosti in hlapce brezbožnosti. Neka žena iz Gorkuma, ki je bila vdana krivi veri in v sorodstvu sè sv. možem, je bila ponudila za njegovo osloboditev veliko denarja, da bi odvernila od svoje rodovine madež take v očeh sveta tako sramotne smerti. Njena prošnja pa ni bila vslišana. Zakaj tudi krivovercem se ni vže dolgo več godilo vse po volji, odkar so bili namreč sprejeli heze kot ljube goste; temuč marsikaj se je zgodilo vse drugače, kaker so pričakovali. Da bo tako prišlo, sta jim bila dosti določno naprej povedala oba župnika. Znamenito pa je to, da duhovnik Dunej, čeravno je bil mnogo let slaboumen, ni več čutil svoje bolezni ves čas kar je bil v ječi do konca svojega življenja in tudi ni nič takega storil, kar bi bilo ne vredno za pametnega človeka; temuč ves čas je bil previden, resnoben in poterpežljiv, kaker so pričali njegovi tovariši.

Blaženi Janez z Aljvernije, tovariš svetega Frančiška iz njegovega 1. reda.

Sedemnajsto poglavje.

O citrarji.

Zopet drugikrat je šel Janez 29. dan mesca septembra po noči na praznik svetega nadangelja Mihela iz svoje izbe v cerkev, da bi tam sè svojimi brati opravil cerkvene molitve na čast svetih angeljev. Po molitvi ostane še po navadi bratov nekoliko časa v pobožnem premišljevanji o angeljski slavi. Na to ystane

in gre proti cerkvenim vratam, da bi se vernil v izbo. Komaj je prišel do vrat, kar se mu prikaže ob strani citrar,¹⁾ ki je iz svojega orodja tako prijetne glasove izvabljal, da bi se bil sveti mož zameknil, ke bi ga Gospod ne bil krepčal. Tako mu je bilo, kaker bi se mu htela duša kar ločiti od telesa. Poln nepopisljivega veselja in radovaje se v Gospodu teče glasno klicaje dolu po gori k svoji celici. Pa naj je tekel ali obstal ali po navadi korakal, citrar ne odstopi ob njegove strani. Slednjič, ko pride do celice, poklekne pred podobo križanega. Zdaj začne, kakor se mu je zdelo, citrar, ki ga je spremljal, silno hitro in umetno gibati z rokami po citrah in tako prihitevati, kaker navadno delajo mojstri v tej umetnosti, če hočejo končati igro. Omamljujoči glas je že vtihnil, ali Janez je vsled tega še celo noč do zornega jutra molil in hvalil Boga, in angelje za prejeto tolažbo.

Osemnajsto poglavje.

O njegovi srečni smerti.

Najvišjemu je dopadlo, da je svojega služabnika²⁾ izpeljal s tega sveta in mu dal plačilo za njegov trud in za dela, s katerimi je petdeset let v svetem redu zvesto služil „manjšim bratom“. Janez, ki je takrat prebival v Kortoni, je hitel še v juliju, priganjan od gorečnosti za človeške duše, tja v Asiz, ali v ne majhino začudenje bratov se precej verne³⁾ odtod nazaj v Kortono, in gre na goro Aljvernijo. Na tej gori, kjer je po zašlugah našega svetega očeta Frančiška in po svojih lastnih dobrih delih primišljeva nebeske reči toliko kratki bil ves potolažen, tu je hotel svojo dušo Bogu verniti.⁴⁾

Petega avgusta namreč, na praznik Marije snežnice, ga na-

¹⁾ O kako ponižanje od božje strani in kaka prednost naše narave, da nam je Bog dal angelja. Kaker ta citrar nas spremlja sveti angelj varih povsod in terka na strune našega serca. Zdaj nas opominja in svari, zdaj zopet spodbuja. „Poslušaj zato njegov glas in imej spoštovanje zavolj njegove priučujočnosti, vdanost zavolj njegove blagovoljnosti in zaupanje zavolj njegove skerblijivosti“. — (Sv. Bernard).

²⁾ Star je bil 63 let.

³⁾ Vsled neke prikazni, v kateri se mu je zaklicalo: „Janez, v malo dneh boš pri meni v raji“.

⁴⁾ Bratom na gori, ki so ga prašali, zakaj se je tako hitro vernil, je rekel: „Modicum a vobis abfui, et modicum vobiscum remanebo. Le malo časa sem bil proč od vas, in le malo časa bom pri vas“.

pade merzlica, ki ga ni več pustila. Pet dni je terpela bolezen, ki jo je prenašal z veliko sterpljivostjo in Boga hvaleč. Na praznik svetega Lovrenca, t. j. mej prvimi večernicami, se je preselil s pomočjo svojih bratov, ki so ž njim molili, s tega sveta tja v svojo domovino.

Volja najvišjega Gospoda je pa bila, da naj se njegov služabnik, kaker je vedno na tem svetu živel ves vnet in goreč za svojega Boga, tudi od sveta poslovi z ravno tistim duhom.

Ko je namreč imenovani praznik preslavne device, ketere velik častivec je bil vedno, sè vso pobožnostjo opravil daritev svete maše in potem poobedoval z brati in se vernil v svojo celico, ga precej napade merzlica. Na sporočilo, da je zbolel, prihite bratje k njemu v izbo, najdejo ga, kako kleči pred podobo križanega in slišijo ga, kako z glasnim petjem in prečudnim veseljem v serci hvali Gospoda Jezusa. Prosili so ga, naj zapusti to izbo in naj gre ž njimi doli v samostan, da ga bodo tam po zdravniško oskerbljevali in ozdravili. „Svojo dušo sem oddal našemu Gospodu Jezusu“, jim odgovori, „vam prepustim svoje telo; če morete, ga pa ozdravite.“

Mej tem časom je prišel dan pred praznikom svetega Lovrenca. Neki brat ga obišče ta dan v izbi za bolnike, kamer so ga bili prenesli, najde ga v postelji sedečega in mu reče: „Brat Janez, zaupaj v Gospoda in blaženega Lovrenca, čiger praznik pride jutri; ti si ga vedno ljubil s tako veliko ljubeznijo, morebiti ti bo milostljiv“. Pri teh besedah se vzdigne služabnik božji precej iz postelje in hiti z občudovanja vredno hitrostjo, tako rekoč poskakovaje proti cerkvi, mejpotoma pa glasno in z nekako stermenja vredno gorečnostjo kliče: „Blaženi Lovrenec, o blaženi Lovrenec!“

Ko pride v cerkev, poklekne pred podobo Križanega, moli Zveličarja zè vso gorečnostjo, potem hitro vstane in z vedno proti nebesam poyzdignjenimi očmi in rokami tako dolgo stoji pred križem, da bratje na koru odpojo mašo dne pred praznikom. Po sveti daritvi prejme mašnikov blagoslov, moli zopet svojega križanega Zveličarja in se verne v bolniško izbo nazaj na svoje ležišče.

Zdaj poprosi sè vso pobožnostjo za vse zakramente svete cerkve, s katerimi so ga tudi precej prevideli. Mej tem, ko bratje okoli njega molijo spokorne psaljme, pogleda na levo in se nevtgoma zamakne. Obraz se mu tako spremeni, da je bil tako

rekoč spačen in tako strašan, da smo bili terdno prepričani, da je v tem trenutku, ko so mu bila zamaknjenemu čutila oterpnela, videl sovražnika človeškega rodu. Bratje, ki so bili zraven, se pri tem pogledu tako prestrašijo, da popadajo na tla in molitev psaljmov popolnoma puste. Ko se pa sveti mož zopet zdrami, potolaži svoje brate, ker jim tako rekoč z velevnim glasom zakliče: „Častite in hvalite Gospoda!“

Na te besede zopet povzamejo molitev in mu podele zakrament svetega poslednjega olja. Mej tem svetim djavjem pa svojih oči ni imel obrnjenih na levo, temuč vedno na desno in se je zopet zameknil. Obraz pa mu je bil pri tem drugem zamaknjenji tako jasen in se je svetil in bliščal tako prijetno in prikupljivo, da nihče izmed nas ni dvojil o tem, da je pri tem drugem zamaknjenji zagledal ali Kristusa ali kakega svetnika v nebesih, kaker je videl pri prvem hudobnega duha. Ko se je tedaj zopet zavedel, mu reče samostanski brat¹⁾, ki je bil blizu njega in s katerim sta si bila zelo prijatela, čisto ponižno: „No, brat Janez, prosim te, povej mi, kaj si videl; jaz bi rad vedel.“ On mu odgovori: „Kar sem videl, tega ne bom povedal.“ — „Ali pa je bilo tudi vse res, kar si mi pripovedoval?“ ga potem oni dalje popraša. Tako rekoč osupnjen in vžaljen²⁾ odgovori Janez s svariivnim glasom: „Vse je in vse je bilo res; vse je in vse je bilo res. Kako? jaz naj bi ti bil kaj družega povedal, ko resnico!“

S tem odgovorom: „Vse je res“, ki ga je dal ravno na smertno uro, je bila za nas vsemu do zdaj povedanemu, če tudi smo od početka za zadosti verjetno imeli, popolnoma zanesljivo potrjena verjetnost.

Ko je te besede skrivaj povedal tistemu bratu, se oberne do vseh okoli stoječih bratov in reče: „Kaj želite vedeti; kaj želite vedeti razen Kristusa?“ Potem je govoril lepe in duhovite stvari o svetem pismu in je začel s tistim izrekom (Jan. 14. 6.): „Kristus je pot, resnica in življenje“, in bistrroumno razlagaje te besede pravi dalje: „Ako želite imeti dobro in sveto vest,

¹⁾ Po Jerneju iz Pize je bil brat, ki ga je prašal, Janez od Septimija iz Pize, kateremu je še rekel: „Ke bi vam jaz tudi povedal, bi mi ne razumeli. To edino pa znajte, da, če hoče kedo večno zveličanje doseči, se mora držati edino le Kristusa zè vso gorečo ljubeznijo.“

²⁾ Vžaljen je bil, ker je iz prašanja sklepal, da mislijo, da je neresnico povedal, toraj sovraštvo pred grehom laži ga je spravilo v žalost.

skerbite, da ne bote nič drugega znali, kaker Kristusa, zakaj on je pot. Ako si želite modrosti, potem hrepenite za tem, da ne bote nič drugega vedeli, ko Kristusa, zakaj on je resnica. Ako si želite slave in časti, ne iščite nič drugega vedeti, kakor Kristusa, ker on je življenje“.

In precej po tem nadaljevaje svoj govor o poti, pravi: „Kristus je pot, ker on je v človeško natoro vsajena beseda, ki je mogla rešiti naše duše in zato moramo odložiti vso nečednost in obilnost hudobije, če hočemo hoditi po Kristusu ko po poti“. (Jak. 1, 21.)

Ko je povedal še več drugega, je potem govoril nadalje o resnici in je rekel: Kristus je resnica: ker on je svetloba časti in podoba bitja svojega očeta, ki vse nosi z besedo svoje moči in kateri, ko je opravil očiščenje od grehov, sedi na desnici veličastva v visokosti“. (Hebr. 1. 3.)

Nato je rekel o življenji, ko je še nadalje govoril: „Kristus je življenje. On je namreč začetek, pervenec iz mrtvih (Kol. 4. 18.), zakaj dopadlo je očetu, da v njem prebiva (Kol. 1; 19. 20) vsa polnost in da se po njem vse spravi, s tem, da je s kervjo svojega križa vmiril vse, kar je ali na zemlji, ali v nebesih“.

In mej tem ko je o teh resnicah še mnogo govoril in omenil še tudi drugih stvari, se nam je vsem čudno zdelo, da pri tem tako dolgem govoru, ki ga je tako rekoč zamaknjen imel, ni nobene, tudi najmanjše pogoške napravil v latinskem jeziku, čeravno je drugače, ako je rabil latinski jezik, pač delal napake, kar pa ni čuda, saj se ni nikoli učil slovnice.

Bratje so zdaj opazili, kako so mu moči vedno bolj pešale in da se je vedno bolj bližal svojemu koncu. Zato so priporočali njegovo dušo Gospodu in potem nadalje molili. Janez je molil z njimi in je mej molitvijo na praznik svetega Lovrenca ob času prvih večernic 9. avgusta 1322 izdihnil svojo dušo.

Pustili smo ga tri dni zaporedoma nepokopanega. Čeravno je bila huda vročina, so vendar njegovi udje ostali tako gibčni in iz njegovega telesa je puhtel tako prijeten duh in lice mu je kazalo tako prijazno in prijetno zunanost, kaker da je živ.¹⁾

¹⁾ Čez več let so bratje odperli grob in položili ostanke, razun glave, ki je bila prenesena v samostan svetega križa v Florenciji, v lepo skrinjo in jih pokopali na častnem mestu (Vading)

Devetnajsto poglavje.

Neko razodenje.

Mi pa verjamemo in se terdno deržimo pobožne vere, da je šel takrat precej v nebesa. To se spozna tudi dobro iz nekega prikazanja, ki ga je imel eden njegovih prijatelov bratov.

Tisto noč po njegovi smerti je videl ta brat, ko je odšel k počitku, pa ne še popolnoma zaspal, take brate, ki so vže vmerli, pa so bili, dokler so še živeli, ž njim v prijazni zvezi. Zdeli so se mu žalostni in so imeli v svojem društvu lepega, veselega mladeniča. Precej spozna, da so bili zato žalostni, ker so še zadržani v terpljenji v vicah. Tisti veseli mladenič pa je bil angelj, ker je bil tudi podoben angelju. Pri tem pogledu se približa ta brat vmerlim bratom, kaker svojim prijatelom in praša: „Povejte mi vender, kako je z bratom Janezom z Aljvernije, ki se je pred kratkim na praznik svetega Lovrenca ločil s tega sveta? Ali je morebiti mej vami?“ Pri tem vprašanji se mi niso malo začudili in ostermeli, ali odgovoriti niso mogli nič na to.

Zdaj pristopi oni mladenič bliže in jih veselega obraza takole nagovori: „Ta brat vas praša po tistem, ki je pred večerajnim na praznik svetega Lovrenca zapustil svet!“ Ko brat zasliši te besede, mu je bilo precej gotovo, da je sveti mož še tisto uro, ko je vmerl, prešel v nebesa. Zato je rekel tistemu mladeniču: „Prosim te, povej mi, ali je v nebesih za blaženim Frančiškom še kakšen redovni brat, ki bi bil pred Bogom v večji slavi in časti kaker brat Janez!“ Odgovor je bil: „On je slaven in velik pred Bogom; toda v nebesih so še drugi bratje, ki uživajo večo slavo kot on“.

K tej slavi naj tudi nas pripelje po zasluženji našega blaženega očeta Frančiška in tega zelo svetega moža tisti, ki mu je podelil milost, tako sveto in plačila vredno živeti in še bolj plačila vredno prestopiti s tega sveta k večnemu življenju.

Jaz sem slišal o mnogih čudežih, ki so se zgodili zavolj zaslug tega svetega moža, nekaj še, ko je bil živ, nekaj po njegovi smerti. Ker jih pa nisem videl z lastnimi očmi in tudi nisem mogel o njih zvedeti iz njegovih ust, zato jih nisem zapisal, ker menim, da je bilo njegovo duhovno življenje veliko veči čudež, kaker pa vsak drugi, ki bi ga videli.

Drugi del.

Pervo poglavje.

Kako se je Jezus Kristus prikazal bratu¹⁾
Janezu z Aljvernije.

(Pripovedujejo Vading, Jernej in Pize in „Fioretti“²⁾).

Mej drugimi modrimi in svetimi brati in sinovi svetega Frančiška, ki so po besedah Salomonovih slava očetu, je živel v naših časih in v pokrajini Marke častitljivi in syeti brat Janez iz Ferma, ki se mu je reklo tudi brat Janez z Aljvernije, ker je dolgo časa živel na svetem kraji Aljvernijskem in tudi zato, ker se je tamkaj ločil s tega sveta. To je bil mož izverstnega življenja in velike svetosti.

Ta brat Janez je še kot deček mej svetom hrepenel iz vsega serca po poti spokornosti, ki varuje in ohranjuje čistost, telesno in dušno. Še kot čisto majhin deček je začel zato na golem telesu nositi bodeč in železen pas in se jako vaditi v zatajevanji. Prav posebno se je ogibal takrat, ko je živel pri korarjih pri svetem Petru v Fermu, ki niso preostro živeli, telesnega, minljivega razveseljevanja in je mertvil svoje telo z ostrim zatajevanjem. Ker je pri njih imel veliko nasprotnikov, ki so mu vzeli tak pas, in njegovemu zatajevanju zelo sovražni bili, sklepe z božje pomočjo, zapustiti svet in njegove prijatele ter se popolnoma z oblačilom križanega Frančiška položiti v dar križanemu Jezusu v naročje. Tako tudi stori.

Ko je bil toraj tako kot deček sprejet v red in izročen skerbi magistra ali učitelja redovnega življenja, je bil tako vedno v duhu zbran in pobožen, da se mu je neketere krat, ko je slišal imenovanega magistra govoriti o Bogu, serce topilo kaker vosek na ognji in se mu vnelo s tako veliko sladkostjo milosti božje in božji ljubezni, da je vstal, ker ni mogel miren ostati

¹⁾ Beseda „brat“ pomeni redovnika, naj si je že mašnik ali ne.

²⁾ „Fioretti“—Cvetjiče, to so „povesti iz življenja sv. Frančiška in njegovih tovarišev“ iz najstariše italijanske literature. Prestavljeno v italijansko, kaker se nam dozdeva, večinoma iz latinskega „Floretum“ frančiškana Hugolina da Monte Giorgio, † 1322. Poslovenjeno v I. letniku „Cvetja“. (Razlagogl. I. I. zv. 7. na platn. cah).

zbog preobilne mere te sladkosti, in kaker pijan v duhu je bežal zdaj skozi vert, zdaj skozi gozd, zdaj skozi cerkev, kaker ga je že podil plamen in silni duh.

V teku časa se je potem spopolnjeval ta angeljski mož s pomočjo božjo v čednostih in je tako napredoval v nebeških darovih in zamaknjenjih, da se mu je duh neketere krati vzdignil do svetlostik erubinov, neketere krati do gorečnosti serafinov, več krat do veselja svetnikov, celo nekoliko krat do ljubezni polnih in vzvišenih objemov Kristusovih. Enkrat pa se mu je vnelo serce na poseben način od plamena ljubezni božje in je cela tri leta tlelo. V tem času je prejemal čudovita tolažila in Bog ga je obiskaval. Več ko enkrat je bil v Boga samega zamaknjen. Z eno besedo: v tem času se je zdelo, da je od ljubezni Kristusove ves pregret in vnet. Vse to se je godilo na gori Aljverniji.

Pa, ker Bog prav posebno skerbi za svoje otroke s tem, da jim v različnih časih pošilja zdaj tolažbo, zdaj skušnjavo in težave, sedaj srečo, zdaj zopet nesrečo, kaker spozna za potrebno, da jih yzderži v pohlevnosti ali da njih hrepenjenje po nebeških stvareh bolj užge; tako je dopadlo dobrotljivosti božji, da je po treh letih tudi bratu Janezu odtegnila tisti žarek in tisti plamen ljubezni božje in mu odvzela vso duhovno tolažbo. S tem je bil Janez brez svetlobe in brez čuteče ljubezni božje in popolnoma brez tolažbe, žalosten in poln britkosti. Tako v skerbeh je bežal skoz gozd, zdaj sem, zdaj tje in klical z glasom, jokom in zdihovaljem ljubeza ženina svoje duše, ki se mu je skril in odšel od njega; ali brez Njegove pričujočnosti mu duša ni našla ne miru ne pokoja. Pa naj ga je iskal, kjerkoli je hotel in klical, kaker je hotel, ni ga našel svojega sladkega Jezusa, pa tudi ne tistega sladkega duhovnega vžitka ljubezni Kristusove, ki ga je bil vajen. Ta otožnost je trajala več dni, da ni jenjal jokati in zdihovati in Boga prositi, naj iz usmiljenja verne ženina njegovi duši.

Slednjič ga je Bog zadosti skusil v poterpežljivosti in hrepenenje mu dovolj vnel. Nekega dne, ko gre brat Janez, ves pobit in žalosten skoz gozd, se ga loti trudnost. Nasloni se na bukev¹⁾ in sè solznimi očmi gleda v nebo. Tu se mu na enkrat prav blizu prikaže Jezus Kristus na stezi, po kateri je prišel

¹⁾ To bukev so kesneje posekali. Iz njenega lesa so postavili prej omenjeno Janezovo kapelico, tako da je bil altar postavljen nad deblom.

Janez, pa nič ne reče. Brat Janez ga gleda in dobro spozna, da je Kristus. Precej mu poklekne pred noge, ga mej mnogimi solzami v vsej pohlevnosti poprosi ter reče: „Pridi mi na pomoč, moj Gospod! ker brez tebe, moj presladki Odrešenik, sem v temi in žalosti; brez tebe, najkrotkejše jagnje, me je strah in groza; brez tebe, Sin najvišjega Boga, sem zbehan in osramoten; brez tebe sem brez vsake dobrote in slep: zakaj ti si Jezus Kristus, naša ljubezen in naše hrepenenje, kruh, ki krepeča, in vino, ki razveseljuje serca vseh angeljev in vseh svetnikov. Razsvetli me, o premilostivi učenik in naj ljubeznjiviši pastir, razsvetli me, ker sem tvoja, če tudi neyredna ovca!“

Ker pa hrepenenje v svetih ljudeh takrat, keder jih Bog neče precej vslišati, še večjo ljubezen vneme in jih k večjemu zasluženju pripelje, zato je šel tudi božji Zveličar mimo, ne da bi ga bil vslišal in ne da bi mu bil rekel le eno besedo. Korakal je molče dalje po imenovani stezi.

Brat Janez vstane, hiti za njim, poklekne mu z nova k nogam, ga sè sveto silo derži in prosi sè solznimi očmi: „O presladki Jezus, vsmili se me, ker me cel dan britkost obhaja. Vsliši me po preobilni meri svojega vsmiljenja in v resničnosti svojega zveličanja! Daj mi veselje svojega zveličanja in z močnim duhom me vterdi! Ti veš, kako zelo sem strapljen in močno pobit. Prosim te prav lepo, pridi hitro na pomoč moji duši, ker zdihuje po tvojem zveličanju. Glej Gospod in pomisli, brez tebe je moja duša, kaker zemlja brez vode. Ves svet je poln tvojega vsmiljenja: ali naj sem jaz edini brez njega?“

Kristus pa gre le dalje, ž njim nič ne spregovori in tudi notranje tolažbe mu ne podeli. Ravna ž njim, kaker mati sè svojim otrokom, če mu hoče obuditi ljubezen in hrepenenje za igráčo. Pokaže mu jo, pusti, da pride otrok jokaje za njo, da zato kesneje igráčo tim raje vzame. Tako stopa tudi brat Janez z večjo gorečnostjo in serčnejšim hrepenenjem za svojim Zveličarjem in ko ga dojde, ga ves solzan takole nagovori: „Domine non dimittam te, nisi benedixeris mihi: tenui te, nec amplius absque misericordia elaberis! Gospod, ne pustim te, dokler me ne blagosloviš: deržim te, in ne boš odšel, dokler mi ne skažeš vsmiljenja“¹⁾

¹⁾ Ta izgled premislite, ve zbegane sirote, ki menite, da vas je Bog zapustil in nikar si ne želite vednih tolažeb. Tako stanje vam je koristno za

Zdaj se oberne božji Zveličar k njemu, ga pogleda s prijaznim in milostivim licem, razprostre svoje presvete roke in ga preserčno objame. Pri razprostiranju rok pa opazi brat Janez, kako se blišče iz najsvetejših pers Zveličarjevih svitli žarki, ki razsvetljujejo ves gozd, pa tudi njega na duši in na telesu. Na to se brat Janez skloni na kolenih do tal pred Kristusove noge in Jezus mu jih da poljubiti, kaker nekedaj Magdaleni. Z največim spoštovanjem jih prime in jih zmoči s tolikimi solzami, da ga je bilo v resnici videti, kaker drugo Magdaleno. „Prosim te, Gospod,“ mu reče, „ne glej mojih grehov. Obudi temveč mojo dušo s svojim presvetim terpljenjem in s prelivanjem tvoje presvete kervi k milosti tvoje ljubezni. Saj je to tvoja zapoved, da te ljubimo s celo dušo in s celim srcem. Te zapovedi pa ne more nihče spolniti brez tvoje pomoči. Stoj mi toraj na strani, o preljubljeni Sin božji, da te bom ljubil s celim svojim srcem in iz vseh svojih moči.“

Tako je govoril Janez pred nogami Jezusovimi in zdaj je bil tudi milostno vslišan. Zopet prejme prvo milost, namreč plamen božje ljubezni in se čuti vsega potolaženega in prenovljenega. Ko spozna, da mu je povernjen dar milosti božje, se začne zahvaljevati božjemu Zveličarju in mu pobožno poljublja noge. Potem vstane, da bi gledal Kristusa v obraz. Jezus mu da poljubiti svoje presvete roke. Janez jih poljubi, se približa potem persam Gospodovim in ga objame in poljubi.

Pri tem objemu in pri tem poljubu čuti Janez tolik nebeški prijetni duh, da bi se mu bilo zdelo vse dišavje celega sveta, na en kraj skup zneseno, v primeri s tem prijetnim duhom le kaker slab sopar. Janez, potolažen in razsvetljen, se zamakne. Ta prijetni duh pa čuti v svoji duši še več mesecev.

Od tega časa govori, ker se je napojil na studencu božje modrosti, na posvečenih persih odrešenikovih, prečudne in nebeške besede, ki poslušavcem spreminjajo serca kaker z nekako skrivno močjo in pri vsakem, ki jih sliši, obilen sad v duši obrode. Na stezi v gozdu pa, kjer so stale blagoslovljene noge

očiščevanje omadeževanega serca in zaslužno za večnost. Zato si nikar ne želi, otožna duša, ne konca in ne polajšanja. Zgodi naj se s teboj le božja volja. Saj nisi ti ne prva ne zadnja v takem stanju. Celo božjega Sinu je napadla ta zupuščenost. Zato se prepusti najsvetejši volji tistega, kateri te je, vsaj po tvojih mislih, zapustil, in tako boš enkrat gotovo vživala tistega Boga, od kterega si zdaj zupuščena.

Kristusove, in precej daleč na okolo je čutil Janez tisti prijetni duh in tisti svit, kederkoli je ondod hodil, še dolgo časa potem.

Ko se iz tega zamaknjenja zopet zbudi, zgine Zveličar. Ali duša mu je bila zdaj o nedosežnem Bogu tako razsvetljena, da je, četudi se ni nigdar od ljudi učil, vender najbistroumniša in najvišja vprašanja o božji trojici in globoki skrivnosti svetega pisma čudovito razvozlaival in razlagal. In ker je pozneje večkrat govoril pred papežem in pred kardinali, pred kralji, baroni, učenjaki in doktorji, je zbudil pri vseh veliko začudenje sè vzvišenimi besedami in globokimi mislimi, ki jih je razodeval.¹⁾

Drugo poglavje.

Kako je videl brat Janez, ko je na vernih duš dan bral sveto mašo, da je bilo mnogo duš rešenih iz vic.

(Sporočilo Jerneja iz Pize).

Brat Janez je enkrat po vseh svetih imel sveto mašo za vse verne duše, kaker je to vredila sveta cerkev. To najsvetejšo skrivnost, po kateri duše rajnic zavolj njene velike moči bolj hrepene, kot po vseh drugih milostih, ki se jim morejo skazati, je pa daroval s tako bratovsko ljubeznijo in vsmiljenjem do njih, da se mu je mehko serce kar topilo od sočutja. Pobožno povzdigne pri sveti maši telo Kristusovo k višku, daruje ga Bogu očetu in ga prosi, naj iz ljubezni do svetega božjega Sinu Jezusa Kristusa, ki je za odkupljenje nevmerjočih duš visel na križi, milostivo reši duše, od njega vstvarjene in odrešene, hudih kazni, ki jih terpe v vicah. Tisti hip zagleda neštevilne duše, ki beže iz vic, kaker neštevilne iskre, ki švigajo iz razbe-

¹⁾ O kako krasno nam je tu opisana duša blaženega Janeza, ki je tako goreče ljubila Boga in iskala svojega Zveličarja, kot svojo edino pravo in osrečujočo lastnino. Tu gledamo dušo, kaker jo popisuje sveti Duh v visoki pesmi pod podobo neveste, ki hodi za svojim ženinom, njega išče, njemu svojo ljubezen in zvestobo skazuje. Duša kristjanova je od svetega kersta sem zaročena in združena s Kristusom in se ima zato samo njega držati, njemu slediti in popolnoma njegova biti, v ljubezni in zvestobi. Zato naj skerbi, da se bodo vedno nad njo vresničevale besede psalmistove. „Kaker hrepeni jelen k studencu, tako koperni moja duša po tebi, živem Bogu.“ „O srečna ta duša, pravi zato Vading, ki je imela tako in tako veliko tolažbo, in ki je zaslужila priti k trojnemu poljubu Kristusovemu.“

ljene peči. Opazi tudi to, kako gredo proti nebesam po zasluženji terpljenja Kristusovega, ki se v tisti presveti hostiji, ki je vredna, da se moli vso večnost, vsaki dan daruje za žive in mertve.

Tretje poglavje.

O svetem bratu Jakopu Faleronskem in kako se je po svoji smerti prikazal bratu Janezu.

(Popisano v „Fioretti“).

Takrat, ko je brat Jakop iz Falerona, zelo svet mož,¹⁾ bolan ležal v samostanu v Moljanu, v okrajini Fermski, zve brat Janez, ki je bival takrat v samostanu v Masi, o njegovi bolezn. Ker ga je ljubil, kaker svojega očeta, je začel moliti, s pobožno notranjo molitvijo prositi Boga, naj bratu Jakopu zopet poverne telesno zdravje, ako je to najbolje za njegovo dušo. Pri tej pobožni molitvi se zamakne in vidi v zraku veliko trumo angeljev in svetnikov nad svojo celico v gozdu v taki svetlobi, da je bila cela okolica vse okrog razsvetljena. Mej temi angelji opazi tudi bolnega brata Jakopa, za keterega je molil, vsega svetlega v beli obleki. Vidi mej njimi tudi blaženega očeta sv. Frančiška, olepšanega sè svetimi ranami Kristusovimi in z veliko slavo. Ravno tako vidi in spozna mej njimi svetega brata Lucida in starega brata Matevža iz Monte-Rubijana in več drugih bratov, ki jih v tem življenji nigdar ni ne poznal. Mej tem, ko Janez z velikim veseljem opazuje to blaženo, zveličano trumo svetnikov, mu je bilo razodeto, da si je duša imenovanega bolnega brata gotova zveličanja, pa tudi to, da mora vmreti za to boleznijo, da pa po smerti ne pojde precej v nebesa, ker se ima še nekoliko spokoriti v vica.

¹⁾ Tega moža, Janezovega učenika, je motil siten dvom. Zdelo se mu je, da ni veljavno posvečen in zato da ni pravi mašnik. Zato je prosil brata Janeza, naj moli zanj, da bo rešen te skušnjave. Janez moli zanj in dobi od svetega Lovrenca odgovor, da je brat Jakop vreden mašnik. Ali skušnjava se zopet verne in zopet poprošen za molitev, moli zanj Janez na praznik svetega Lovrenca, takrat, ko se mu je ta svetnik, kaker smo videli, dvakrat prikazal. Prihodnjo noč pa se mu prikaže v tretje, in poprašan zavolj tistega dvoma, pravi: „Brat Jakop naj bo le potolažen, ker on je v resnici mašnik. Posvečen je tako, kaker cerkev posvečuje.“ Vsled teh dostavljenih besedi se je mož božji popolnoma pomiril. (Vading).

Brat Janez se tako razveseli tega razodetja, namreč rešitve duše, da mu glede telesne smerti čisto nič na misel ne pride. Z veliko dušno sladkostjo zakliče, govoreč sam seboj: „Brat Jakop, moj ljubi brat; brat Jakop, moj dragi brat; brat Jakop, najzvestejši služabnik in prijatelj božji; brat Jakop, tovariš angeljev in zveličanih.“

S tako gotovostjo in veseljem se zopet zdrami. Precej se napravi na pot, da bi obiskal imenovanega brata Jakopa iz Moljana. Ko ga najde tako slabega, da je mogel komaj govoriti, mu naznani telesno smert in dušno zveličanje in slavo, kaker mu je bilo to zagotovljeno po božjem razodevenji. Brat Jakop sprejme razveseljen in potolažen to sporočilo z ljubeznivim smehljanjem, ga zahvali za veselo novico in se mu pobožno priporoči. Potem ga brat Janez še poprosi, naj se po smerti verne in mu naznani, kako mu gre. Jakop to obljubi, če bo Bogu všeč.

Precej na to začne brat Jakop, ker se mu je bližala smertna ura, pobožno moliti verstico psaljma: „In pace in idipsum, dormiam et requiescam, t. j. v miru bom k večnemu življenju zaspal in počival.“ Po teh besedah se jasnega in veselega lica preseli s tega sveta.

Po pogrebu se verne brat Janez v svoj samostan v Maso in čaka, kedaj se bo izpolnila obljuba brata Jakopa, da bo namreč zgovorjeni dan k njemu prišel. Janez tisti dan ravno moli, kar se mu prikaže Kristus, spremljan od angeljev in svetnikov. Brata Jakopa pa ni bilo mej njimi.

Nad tem se začudi Janez in ga pobožno priporoči Kristusu. Drugi dan je bil Janez v gozdu in je molil. Zdaj se mu prikaže brat Jakop, spremljan od angeljev, ves v slavi in vesel. „O preljubi oče,“ popraša zdaj Janez, „zakaj se nisi tisti dan vernil k meni, keterega si mi obljubil?“ — „Zato ne,“ odgovori Jakop, „ker sem potreboval še očiščevanja. Pa, ravno tisto uro, ko se je Kristus tebi prikazal in si mu me ti priporočil, te je vsliljal in me rešil vsakega terpljenja. Na to sem se prikazal svetemu lajiku, bratu Jakopu iz Mase. Ta je služil pri sveti maši in je videl posvečeno hostijo, ko jo je mašnik vzdignil, spremenjeno v podobo prav lepega, živega otroka. Jaz pa sem mu rekel: „Denes grem s tem detetom v kraljestvo večnega življenja, kamer ne more nihče priti brez njega.“

Po teh besedah zgine brat Jakop in otide s tisto presrečno

trumo angeljev v nebesa. Janez pa je bil zelo potolažen. Imenovani brat Jakop Faleronski je vmerl dan pred svetim apostelnom Jakopom meseca julija, v zgoraj omenjenem samostanu v Moljanu, kjer je po njegovi smerti božja dobrotljivost zavolj njegovih zaslug veliko čudežev storila.

Mesečna duhovna samota

ali

pripravljanje na smert.

Mesec november.

(Predvečerno premišljevanje glej v prvem zvezku na strani 15.)

Dopoldansko premišljevanje.

V nebesih.

„Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta“.

Mat. 25, 34.

Na vesoljni sodbi bo Kristus naj prej sodil pravične na svoji desnici in jim bo rekel: „Pridite, blagodarjeni mojega Očeta, posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta . . . in“, tako dostavlja sveti evangeljist, „pravični pojdejo v večno življenje“. V nebesih je Kristus tudi za te pripravil mesto; sreča, katero zdaj uživajo zveličane duše v nebesih, tudi tebe čaka in ako boš tako živel kaker one, jo boš tudi ti enkrat užival. Kakšno srečo pa uživajo duše v nebesih, in kako dolgo jo bodo uživale, to boš zvedel iz sledečega premišljevanja, in da ga boš mogel dobro opraviti, prosi pomoči Boga, Mater božjo in svetega Leonarda Portomavriškega, patrona srečne smerti v tem mesecu; on je tudi spisal sledeče premišljevanje o nebesih.¹⁾

1. Prevdarjaj, ako hočeš biti srečen, moraš imeti vse dobrote in vekomaj; tako srečo boš imel, ako boš prišel v nebesa; zakaj, kaker hitro boš stopil čez prag nebeških vrat, boš prejel

¹⁾ Geistliche Übungen, das Paradies.

v popolno posestvo vse dobrote. Vedi pa, da te dobrote niso take kakeršne si misliš, ampak neskončno večje vrednosti; ako bi vse časno dobro, po čemer tvoje serce hrepeni, neskončno pomnožil, bi še senca ne bilo sreče, ki te čaka v nebesih. Srečen kraj kjer so izvoljeni na duši in telesu tako lepi in tako z veseljem napolnjeni, da si nič več želeči ne morejo. Tvoje telo, ki je zdaj tako nevkretno, bo živa podoba poveličanega telesa Jezusa Kristusa, in bo tako lepo, da bo sonce pred njim obledelo in se bo tako svetilo, da bi en sam žarek razsvitlil temno noč. Tvoji počutki, ki nimajo zdaj nigdar dosti, bodo popolno zadovoljeni in pomirjeni, ker bodo v obilnosti vživali vso nebeško radost in veselje. Tvoje strasti bodo mirne in pameti podveržene in ne bodo delale najmanjšega nemira v tvojem sercu. Kaj pravim, tvoje serce bo samo majhin raj, ker bo vedno polno veselja, za-varovano pred vsakim strahom in žalostjo, nobena napačna misel se ne bo v njem zbudila in vživalo bo neskaljeno srečo. Kakšna bo še le tvoja duša, ko bo popolno od Boga obdana? Prej bi spravil morje v orehovo lupino, kaker pa umel, kaj so nebesa. Nebesa pomenijo toliko kaker imeti Boga in ž njim studenec vseh dobrot in veselja, keterega si moreš misliti; nebesa so zedinjenje duše z Bogom, pa tako, kaker se združi ogenj z razbeljenim železom, tako, da se duša skoraj ne loči od Boga, Bog pa ne od duše. V nebesih biti se pravi nekako, sedeti na božjem tronu, gostiti se pri božji mizi, vživati ravno tiste dobrote in srečo, katero vživa Bog in jo bo vžival na večne čase.

O sto tisočkrat srečni trenutek, ko boš prišel v to veličastvo! Kerščanska duša, to resnico dobro prevdarjaj in premišljuj in razširi svoje serce. Ako bi hotel Bog odkrivati eno po enem svojo lepoto, popolnosti in zaklade, bi celo večnost vzbujeval v tebi občudovanje, ker bi ti vedno nove čudeže kazal, in kateri so eni lepši od drugih; ali kaj bo še le takrat, keder ti bo ob enem pokazal vse te čudeže, in dal v popolno posestvo za zmirom. Oj takrat ne boš samo zveličan, ampak na nekak način zveličanje samo. Kaj pa delaš? Zakaj ne porabiš vsega življenja, da bi prejel tako srečo? Oh, kaj si že storil do zdaj? Dobra dela so seme večnega veličastva, to je gotovo, in do zdaj nisi sejal družega kaker dela, ketera zaslužijo kazen in pekel. Oh, prosi Boga, da ti odpusti tvojo slabo vero; zakaj prav malo veruješ na raj; lepa domovina svetnikov je tebi nepoznana dežela in ker nanjo malo veruješ, zato za njo tudi malo skerbiš.

O da bi denes drugači začel! Terkaj se na persi in prosi Boga, da ti odpusti tvojo malovernost.

O moj Bog, trdno in živo verujem, da so velike dobrote, ketere si nam pripravil; to verujem zavoljo tebe, ki si mi tako ljubeznivo razodel; to verujem zavoljo tebe, ki si mi to obljubil sè svojo božjo besedo; zdihujem pa pred tabo, da nisem vreden tega zavoljo svojih grehov. Oh, kaj pravim, večkrat sem rajši imel blato in dim in zato sem zaslužil prej pekel kakor nebesa. Odpusti mi, o moj Bog, prosim te, mojo veliko nespametnost; odpusti mi, o moj Bog, odpusti mi. Podeli mi sveto gorečnost, da bom pozabil na vse dobro tukaj, raj pa zaslužil z dobrimi deli; ti pa, o Jezus, ki si toliko preterpel, da si mi odperl vrata nebeška, pomagaj mi sè svojo pomočjo in krepí moj pogum, zakaj jaz sem sklenil, trdno sem sklenil vse storiti, vsega se lotiti, vse preterpeti, da te bom enkrat v raju imel. — Napravi sklepe

Prevdarjaj dalje, da tam gori ne bo več stisnjeno in omejeno tvoje serce, katero ne more vživati, ob enem več različnih reči; ne, v raju bo razširjeno in sicer tako, da bo lahko v sè sprejelo srečo, katero Bog vživa in torej vse drugo dobro. Zakaj reč, katero boš vžival v raju, te ne bo zadrževala, da bi ob enem ne mogel vživati druge; zveličani lahko vživajo vse reči ob enem. Tam boš vse dobro ob enem skupaj in vsako posebej vžival, v tem življenju pa ne moreš zediniti mnogih in različnih prijetnosti, ne moreš ob enem vživati spanja in veselice, počitka in hoje, tihote v samoti in mestnega vrišča, to je eno drugemu na poti. V raju pa ne bo tega, tam boš vžival vse prijetnosti združene in v največi popolnosti; še več, ti ne boš vžival samo svojega veselja, ampak vseh zveličanih. Zakaj zveličani v nebesih ljubi ysakega zveličanega tako, kakor ljubi sām sebe in zato boš srečen zavoljo njih zveličanja kakor zavoljo svojega in boš imel toliko nebes koliker zveličanih bo v nebesih. Zdaj sodi sam, kakšno bo tvoje serce, ko bo za plačilo, da si Bogu in božjim zapovedim posvetil svoje življenje, potopljeno v morje radosti, in pilo iz reke nebeškega veselja! Kako boš nasiten sè zveličanjem! Kako se boš imel v Bogu! Ali je mogoče, da upaš dobiti v kratkem to tako veliko srečo, in pa da se vdajaš revnemu vživanju, katero ti obetajo stvari? Ali je mogoče, da se vstrašiš majhine pokore, majhinega terpljenja? Moreš ta dela tako imenovati, iz katerih izvira toliko veličastvo? Oj sreč-

ni pot, ki ti bo dobil tako sladak počitek. Oj srečno zatajevanje ki ti bo prineslo tako zadovoljnost; oj srečno poniževanje, ki se bo spremenilo v neskončno čast! Zato prosi Boga edino to, kar je prosil prerok, da bi smel stanovati v Gospodovi hiši in enkrat nebesa imeti. Po nebesih, tvojem prebivališču, o moj Bog, serčno hrepenimo! — Sè solzami ga prosi in se terkaj na persi, da ga nisi vreden.

Samo za sveti raj te prosim, o moj Bog, za sveti raj! Ako tukaj terpim, ako sem zaničevan in v nadlogah živim, kaj je to? Z eno samo uro v raju bo obilno poplačeno vse moje terpljenje na zemlji. V nebesa tedaj, v nebesa! Po kateri poti pa bom prišel v nebesa? Ako bom spolnjeval božje zapovedi. Kako si jih pa do zdaj spolnjeval? Si hodil po poti, ki pelje v nebesa, hočem reči, si zvesto spolnjeval Gospodove zapovedi? Se nisi morebiti podal na pot, ki pelje v pekel, ko ležiš v blatu greha? Kesaj se in prosi Boga odpusčenja. Oh, kaj sem storil? Zavoljo živalskega veselja sem zgubil nebesa, prodal sem jih za nič vredno nasladiost, strast, za nič. Oh odpusti mi, o moj Bog, ne glej na mojo nevrednost, ampak na svojo neskončno dobroto. Glej, pripravljen sem svoje vbogo telo strahovati s postom, ostrim življenjem in pokoro. Vse sem pripravljen storiti, samo da me vzameš v nebesa, Spolnjevati hočem tvoje svete zapovedi, naj se zdi mojemu svojeglavnemu mesu še tako težavno; svoje telo bom silil, da bo opravljalo pobožnosti in molilo; odtergaval mu bom nepotrebno vživanje in ga krotil tukaj na zemlji, da si bom gori zagotovil nebesa. Moj Bog, pomagaj mi sè svojo milostjo; glej moje solze in svojo za me prelito Kri, in daj, da bom dobro spoznal, kako majhino je, kar morem na zemlji storiti, da si zagotovim pravo srečo v nebesih. To premišluj sam pri sebi.

2. Premišluj, da v nebesih ne boš imel samo vseh dobrot, ampak jih boš imel tudi celo večnost. Gdo bi mogel umeti, kako zelo poviša večnost vrednost nebes? — Ako je res, da je reč toliko več vredna, kolikor bolj trdna je, kaj boš rekel še le o zveličanju, ki ni samo neskončno ampak tudi večno? Tajiti ne bi mogel, da bi bilo več vredno naj manjše meseno vživanje, če bi bilo pa neskončno, kakor zveličanje vseh izvoljenih, ako bi ne bilo večno. Iz tega lahko sodiš, kakšno bo tvoje zveličanje, ko boš vžival v svojem sercu veselje, ki bo nezapopadljivo in terpelo celo večnost brez konca. Tvoje zveličanje bo tako veliko,

da boš imel že sam v sebi več vsakoverstnega veselja kakor občutijo vsi pogubljeni skupaj žalosti in terpljenja; da, ako bi padla v pekel ena sama kapljica iz morja tvojega veselja, bi polajšala naj strašnejše terpljenje.

Kaj pa praviš na to? Ali ne zaslužijo nebesa, da se trudiš sè vsemi močni, da jih pridobiš? . . . Zahvali se svojemu Odrašeniku, da je postal sužnji in ti tako pridobil kraljestvo in se dal z neizrečeno sramoto in sè strašnim terpljenjem na križ pribiti, da te je povzdignil na tron, kjer bi se ž njim veselil celo večnost. Črna nehvaležnost bi bila, ako bi njega ne ljubil . . . koliko veči pa, ako bi še greh delal . . . Bog ti je obljubil dati naj lepše plačilo, nebesa, večna nebesa, neskončno veselje, da bi dobil tvoje serce, in ti se pa ne boš mogel odločiti, kaj terpeti, odtergati si kako veselje, želje zatajevati, da prejmeš ta nebesa, za kteri je dalo toliko marternikov svojo kri? Bi bilo mogoče, da ne bi za nje prelil solze, zdihljeja dal? O, da bi se to ne zgodilo! Pokleknilo vsi pred križ, tolčimo se na svoje persi, z objokanimi očmi in gnjušenjem sovražimo svoje grehe, zavoljo kterih smo bili že večkrat nevredni nebes. Recimo Jezusu: Moj ljubi Zveličar, sè svojimi žreblji, sè svojim križem, sè svojo kervijo si me odkupil in nebesa mi zadel, oh, ne pripusti, da bi po svoji krivici vanje ne prišel! Tukaj me obiskuj in kaznuj, odvzemi mi pa naj strašnejšo kazen, nebesa zgubiti. Kaj tirjaš od mene, o moj Bog? Solze, odkritoserčno kesanje, moje kri, moje življenje? Glej, za vse sem pripravljen, samo, da me v nebesa vzameš. Za nebesa te prosim, o moj Jezus, samo za nebesa. O, stokrat in stokrat bodite prekleti vi grehi, ki ste mi že tolikokrat zaperli vrata nebeška; sovražim jih iz ljubezni do tebe, sovražim jih tudi iz ljubezni do nebes. In ako naprej veš, o moj Bog, da bom zopet smertni greh storil, o raji naj me strela vbije in v prah spremeni, zakaj boljši bo za me, da me stokrat strela vbije, kakor pa, da bi zgubil tako veliko dobroto, nebesa. To premišluj in prevdarjaj....

Pomisli pa še, da boš vžival vse to v nebesih ne samo vekomaj, „Pravični bodo vekomaj živeli“¹⁾ ampak tudi tako gotovo, kakor si zagotovljen, da se jim ne boš nigdar prostovoljno odpovedal, da ti jih ne bo Bog nigdar vzel in te ne bo nobeden iz nebes spravil zoper božjo voljo. Iz tega lahko sklepaš, kako

¹⁾ Modrost. 5, 13.

sladko in prijetno bo to vživanje, katero boš imel vedno tako gotovo. Recimo, da bi imel na zemlji vse, kar more človeka popolno srečnega storiti, da bi imel vse zaklade sveta, da bi vžival največjo slavo, čast in telesno veselje, kako britko bi ti bilo pri sercu, vmreti in se smertjo končati tako srečno življenje; v nebesih pa ne bo tako, tam boš napolnjen z dobrotami in gotovo veš, da jih ne boš nehal vživati celo večnost, in keder se boš spominjal večnega veselja, boš zato vžival veselje cele večnosti vsak trenutek. Kako boš tedaj vesel, ko boš videl pred sabo in se ne boš več bal, da bi mogel zgubiti vsega tega. Kako neizrečeno boš potolažen, ko boš lahko sam sebi rekel: Zdaj sem rešen, zdaj sem srečen in bom vedno.

A kako nespametni so otroci tega sveta! Kaj misliš? Počem hrepeniš? Kaj bo s tabo, ako ne hrepeniš po nebesih? . . . Kvišku serce, še denes ga obrni proti nebu in zato si misli, da stoji pred tabo na eni strani hudobni duh z ognjenimi očmi v družbi peklenških pošasti in ti pravi: Pojdi za mano, in ko te bom na tem svetu dobro izmartral, ti bom plačal tvoje težave v drugem življenju z večnim terpljenjem; na drugi strani si pa misli, da stoji Jezus v sredi izvoljenih in svetnikov, ki ti pravi: Ljubi me, in bom s tabo v tem življenju prav ljubeznivo in prizanesljivo ravnal, potem ti bom poplačal tvojo ljubezen pa z neskočnim veseljem v nebesih. — Kaj bi odgovoril na to? Kaj bi hotel služiti hudobnemu duhu in ne ljubiti in služiti Bogu? . . . Oh ne, osramotimo se sami sebe, ki smo lahkomišljeno že tolikokrat zapravili nebesa. O nebesa, kraj veselja, ve ste napolnile moje serce z veseljem. Na drugo ne bom mislil, za drugo ne bom skrbel in po drugim ne bom hrepenel od današnjega dne, kakerle po tem, da nebesa dobim. Vem, da je pot v nebesa ozka: „Tesna je pot, ketera pelje v življenje.“¹⁾ ternova pot je in pot pokore in zatajevanja, pa nič ne de, zakaj, terpljenje s katerim bom dobil nebesa, je majhino. Nesrečna leta, ketera sem preživel v grehu, oh kako jih objokujem! Oh, kako daleč sem prišel od nebes s svojim slabim življenjem! Glej, o Jezus pri tvojih nogah klečim presunjen od žalosti; odpusti mi, prosim te, mojo nehvaležnost, nespametnost in spridenost; odpusti mi, o moj Bog, odpusti mi. Odpusti mi in daj mi nebesa; jokaje in v imenu tvoje predrage Kervi te prosim, odpusti mi. Pa kaj pravim, za-

¹⁾ Mat. 7, 14.

to te prosim, še denes sklenem in se terdno odločim, nebesa hočem imeti na vsak način; ako bi tudi vse zgubil, kaj meni za to, samo da nebes ne zgubim. — To bodi sad tega premišljevanja, terdno hočem delati, da bom nebesa dobil, enkrat za vselej se odpovedujem nečimernosti sveta, da bom vžival veselje v nebesih. Z Bogom svet, z Bogom veselice in nečimernost; z Bogom prepovedano znanje, z Bogom abotna mesena ljubezen in pregrešno posvetno razveseljevanje; z Bogom vse te stvari. — Proti tebi se oziram, raj, vesela domovina izvoljenih, nebeški Jeruzalem, nevmerljivo mesto miru, kraj božjega veličastva, vert radosti! Na te bom mislil, do tebe bom imel nagnenje, tebi posvečujem svojega duha, po tebi zdihujem, po tebi hrepenim, tebe hočem, o sveti raj!

Popoldansko premišljevanje.

Sveto poslednje olje in papežev blagoslov.

„Ako je gdo bolan mej vami, naj pošlje po cerkvene mašnike, in naj molijo nad njim in naj ga maziliijo z oljem v imenu Gospodovem“.

Jak. 5, 14.

Neki ranjki se je prikazal po smerti Janezu Heroldu in mu je povedal, da bi bil ozdravel, ako bi bil prejel zakrament svetega olja še o pravem času in verhu tega ga je Bog obso-dil še v vice, kjer je moral zato terpeti celih sto let.¹⁾ Tudi dandanašnji se mnogo kristijanov, celo dobri, udje tretjega reda, boje prejeti sveto olje, ker mislijo, da bodo zato vmerli, in ne vedo, ali ne pomislijo, kako koristen je ta sveti zakrament. Zavoljo svetega olja še nobeden ni vmerl, veliko pa bi jih ozdravelo, ako bi ga prejeli o pravem času. Da boš spoznal veliko korist svetega olja, premišljuj zdaj njegove dobrote, prevdarjaj pa tudi papežev blagoslov, keterega deli vmirajočim sveta cerkev. Ker pa sam iz sebe ne moreš nič dobrega storiti, zato prosi svetega Duha potrebne pomoči, da boš mogel dobro opraviti to premišljevanje.

1. Zakrament svetega olja zbríše majhine in včasih tudi velike grehe, odpušča časno kazen, ako ne vso, vsaj nekoliko „in ako je (bolnik) v grehih, pravi sveti Jakob, mu bodo odpu-

¹⁾ Pri Gaume, Handbuch für Beichtväter N. 394.

ščeni“.¹⁾ Koliko je pogubljenih, ki bi se bili zveličali, ako bi bili skesani prejeli ta sveti zakrament; gorje tedaj tebi, ako bi vmerl ti, ali kateri tvojih brez svetega olja zavoljo tvoje nemarnosti! — Sveto olje daje vmirajočemu moč, da more premagati vse satanove skušnjave, ga miri, tolaži, mu daje zaupanje, moč sovražnikov manjša in odganja, sveto poslednje olje, pravi tridentinski zbor, lajša in kreпча bolniku dušo, ker mu vzbuja terdno zaupanje na vsmiljenje božje; tako okrepčan laglje prenaša težave in britkosti bolezni in se stanovitniše vstavlja skušnjavam zalezujočega satana“.²⁾ — Po zakramentu svetega poslednjega olja dobi večkrat bolnik tudi telesno zdravje, ako mu je v zveličanje duše, „in verna molitev bo bolnika otela“ govori Bog sam po svetem Jakobu.³⁾ Hudobni duh vse to dobro ve in zato si prizadeva, da bi bolniki tega zakramenta ne prejeli, ali pa prepozno, v nezavesti, raztreseno. Ko boš tedaj ti, ali kateri tvojih, ali ud tretjega reda nevarno zbolel, prosi sam za sveto olje precej, za druge pa skerbi, da ga bodo prejeli o pravem času.

„Gorje zemlji in morju, ker je hudič k vam dolu šel, in ima veliko jezo, ker ve, da ima malo časa“,⁴⁾ strašne so satanove skušnjave na zadnjo uro, ali, hčali, moja duša, Gospoda in nikar ne pozabi njegovih dobrot . . . Kaker se oče otrok vsmili, se Gospod vsmili njih, ki se ga bojé⁵⁾; tudi za zadnji trenutek si mi pripravil pomoč v zakramentu svetega poslednjega olja, v katerem si pripravljen zbrisati ostanke mojih grehov, moč mi dati zoper vsako satanovo skušnjava in da bom mogel bolečine laglje prenašati. Daj, o moj ljubi Jezus, da bom prejel ta sveti zakrament pobožno in o pravem času; in da ga bom vsaj nekoliko vreden, bom pobožno izmolil po vsakem svetem obhajilu molitve, ketere se opravljajo pred delenjem svetega olja, mej deljenjem in potlej.

2. „V Gospodovo hišo pojdemo“.⁶⁾ Zadnja ura bo enkrat prišla, treba bo iti s tega sveta za vselej in stopiti na sodbo, pa ne boj se, saj boš šel k svojemu nebeškemu Očetu, keterega

¹⁾ Jak. 5, 15.

²⁾ 14. seja; o sv. poslednjem olju 2. pogl.

³⁾ Jak. 5, 15.

⁴⁾ Razod. 12, 12.

⁵⁾ Ps. 102.

⁶⁾ Ps. 121, 3.

si tolikokrat imenoval „Oče naš, kateri si v nebesih,“ Ne boj se ako si tudi v življenju veliko grehov storil, zakaj božje vsmiljenje je še neskončno večje; v zadnjem trenutku je Bog še pripravljen ne samo vse grehe, ampak tudi vso časno kazen ti odpustiti; sveta cerkev namreč je podelila popolni odpustek za zadnjo uro vsakemu, gdor opravlja za to odločene molitve, ali je vpisan v kako bratovščino. „Udje tretjega reda zadobijo popolni odpustek ob smertni uri, ako pobožno izgovoré sveto ime Jezusovo, ali z ustmi, ali pa, če ne morejo več govoriti, v sercu; ravno to pravico uživajo tudi tisti, ki nezmožni spovedati se in prejeti sveto obhajilo, obudé v sercu popolno kesanje čez svoje grehe.“¹⁾ Vsak pa lahko prejme ob smertni uri papežev blagoslov, s katerim zadobi popolni odpustek. Ta popolni odpustek duši odpre vrata nebeška, da precej prejme nebeško plačilo, ker ji Bog zbriše vso časno kazen, katero bi morala še terpeti v vicah. Skerbi tedaj, da se boš ob smertni uri vdeležil odpustkov, koliker le moreš, ker ne veš, koliko si dolžan božji pravici in kedaj v resnici prejmeš popolni odpustek.

Toliko pripomočkov mi ponujaš, o moj Jezus, da bi se zveličal; ti ves goriš za moje zveličanje, pripravljen si vedno tudi zadnji trenutek odpustiti vse moje grehe, pozabiti vsa razžaljenja, k meni priti v sveti popotnici in z njo mojo dušo pokrepcati, zaceliti vse dušne rane sè zakramentom svetega olja. Užgi v meni ogenj gorečnosti, da otresem sè sebe vso nemarnost in mlačnost, in bom gorel v ljubezni do tebe; ne dopusti, da bi vmerl brez svete spovedi, svete popotnice, svetega poslednjega olja in papeževega blagoslova, temuč daj, prosim te, da bom vse te svete zakramente prejel o pravem času, dobro pripravljen, pobožno in goreče v svojo srečno smert in veselo večnost.

V tebe zaupam, o Gospod, in večno ne bom osramoten.

Q zaničevanju posvetnih ničemernosti.

III. O ničemerni sodbi in govorjenju ljudi.

„Verzi syoje skerbi na Gospoda in on te bo previdel.“
Psal. 54. Vsa tvoja skerb naj bo Bogu vstreči, in se ne pre-

¹⁾ Vodilo tretjega reda.

vzeti, ako te ljudje hvalijo, niti znemiriti, ako slabo o tebi govorijo. Zakaj li misliš da ljudje o tebi slabo govorijo? Ker jim toliko želiš dopasti, da bi te po tem hvalili. O da bi le edino skerbjel zadostiti presveti volji božji, in si prizadeval le dopajenje božje si pridobiti, kako bi malo maral za to, kar drugi proti tebi govorijo! Prizadevaj si dopasti edino Bogu, in živel boš mirno in zadovoljno! Nič naj te bolj ne žali kaker božje razaljenje. Ne išči drugje tolažbe svoji duši kaker le v čisti vesti. Ničemernost velika je tistemu, kateri stoji dobro z Bogom, ozirati se na to, kar grešni ljudje o njemu sodijo. Dosti je zdaj v peklu tistih, kateri so bili enkrat hvaljeni od ljudi, veliko je pa tudi zdaj v nebeški slavi tistih, ketere je svet imel enkrat za abotne in prismojene ali pa celò za hudobne v celem pomenu besede. Potemtakem se ne prevzemi, ako te drugi hvalijo, pa tudi ne žaluj, ako te ne cenijo. Ako imaš res kako dobro, hvalevredno lastnost, ne prevzemaj se, ker imaš skritih pogrškov, zaradi katerih bi te ljudje grajali, ako bi jim bili znani. Ako te hvalijo zaradi kake čednosti, ketere nimaš, prizadevaj si jo pridobiti, da ne boš sleparil svojih hvalivcev; ako grajajo kako tvojo slabo lastnost, poboljšaj se; ako pa krivično o tebi sodijo, pomisli, da so ljudje podverženi zmoti, in da ti njih krivična obsodba nič ne more škodovati, da ti daje celo priložnost k velikemu zasluženju, ako radovoljno poterpiš to razaljenje.

Ke bi se moral Bog posvetovati z ljudmi, ali te vzame v v nebesa ali pa v pekel pahne, ali pa kaj družega o tebi določi, takrat bi ti v resnici moral skerbeti za posvetno hvalo in čišlanje; ali temu ni tako, ker pri tem opraviu bo sam Bog s tebo delal račun, in ne bo nikaker prašal drugih za mnenje o tebi.

Sicer pa naj tudi govorijo drugi o tebi, kar hočejo, Bog se ne bo oziral na njih besede, temuč edino na tvojo lastno vest. Ako bi cel svet govoril, da si svet in da zaslužiš nebeško slavo, kaj bi to hasnilo pred Bogom, kateri te bo sodil po tvoji vesti? In ako bi te cel svet obsodil, ako si prijatelj božji, ti to ne bi škodilo. Tistega, keterega svet zaverže in obsodi, ne bo zato Bog zavergel in obsodil; tako tudi ne bo sprejel v svojo milost tistih, ketere svet hvali, niti poterdil, kar je svetu po godu. Ničemerna je njegova sodba, ker ne pozna serca in zaslug človeških; on ne razume niti pozna, kaj se v duši godi, in

zato se tudi goljufa dostikrat; naposled pomisli, da ti svet in njegovi ljubljenci ne dajo ne milosti ne večne slave; on in oni te ne morejo ne pogubiti ne zveličati.

Nadalje, ako bodo vsi na svetu tvoji prijatelji, ti ne bodo mogli podaljšati življenja niti za pol ure; tako te tudi ne bodo mogli rešiti božje sodbe. O koliko bolje bo imeti na smertno uro prijatela Boga, kaker pa celo življenje preživeti v milosti in službi kraljev in mogočnih gospodarjev tega sveta, kateri, akoravno ljubijo svoje priveržence, vender takrat ne bodo mogli čisto nič pomagati!

Ako spoľnuješ svoje dolžnosti, ne žaluj zaradi obrekovanja ljudi niti si prizadevaj za njih pohvalo. Ne išči pošvetne slave ker je ničemerna, temuč oberni se k Bogu, ter si se vsemi svojimi močmi prizadevaj edino njemu dopasti, njemu služiti. Zamaši svoja ušesa hrumu in ničemernostim tega nesrečnega sveta.

IV. Človek se ne sme ozirati na opravljanje.

„Meni je prav malo mari biti od vas sojen ali od človeškega dne. Gdor mene sodi, je Gospod. Zato ne sodite pred časom, dokler ne pride Gospod, kateri bo razsvetlil skrivnosti teme in naklepe serca. In takrat bo vsakemu Bog izrekel pohvalo (ali pa grajo) I. Kor. 4. Tako je pisal sv. apostelj Pavel zaničevaje človeške sodbe, vedoč da edino Bog pozna serce in stanje človeško, ter da ima edino on soditi naša serca. Tisti, kateri tekajo na bojevališču, se ne menijo za gledalce, ampak mislijo le na tiste, kateri jim imajo določiti zaslužek. Tako se tudi ti ne meni za pohvalo ali pa grajo ljudi, temuč na vso moč si prizadevaj dopasti Bogu, svojemu pravemu sodniku. Ako se pri tem jako trudiš, vidi on dobro, in iz njegovih rok boš dobil plačilo.

Ljubi resnico in ne oziraj se na to, kar ljudje govorijo, ker oni govorje večkrat iz sovraštva ali pa iz ljubezni; in vender ne poznajo notranjosti človeške. Ne jezi se in ne žali, ako kedo slabo misli o tebi. Kaj si morda bolji od Kristusa? Beri sv. evangelij in bral boš tam, kako so njemu govorili, da je zapeljivec, Samaritan, obseden i. t. d. Neki so govorili, da ni božji človek, ker ni obhajal njih praznikov; drugi so pa rekli: Kako more grešen človek take čudeže delati? Torej o Kristusu so

neketeri mislili slabo, drugi pa dobro; ako se je tako različno mislilo o sami svetosti in dobroti, kako zahtevaš ti, poln pregreškov, da naj ljudje hvalijo vse, kar storiš? Ako se je tako nasprotno mislilo o najsvetejšem Gospodu, hočeš li ti, o grešnik, da ljudje odobrijo vse, kar vidijo pri tebi in na tebi? Ako jih je dosti, kateri te hvalijo, akoravno si slaba in kerhka posoda, ne žaluj, ako te neketeri ne hvalijo. Saj ni ne svetu tako svetega človeka, keterega bi vsi hvalili; niti djanja tako poštenega, da ne bi nad njim neketeri godernjali. Velikanski pregrešek je ne delati čednostnih del zavolj oporekanja ljudi. In glej, loti se še tako svetega dela, nigdar ti ne bo manjkalo oporekovalcev. Celo, ako si tako brezpameten, da močno hlepiš po človeški hvali, ne boš nigdar kaj dobrega doveršil. Tistega slepca na poti v Jeriho, ki je klical Boga na pomoč, so aposteljni pogrājali; ali bolj ko so ga grajali bolj je on kričal.

Ni mogoče ljudem vezati jezikov. Približaj se torej Bogu, napreduj na poti kerščanske pravičnosti in stanoviten boš ostal v dobrem in ne oziraj se na to, kar govore brezposleni ljudje, kateri imajo navado krivo razlagati namene in djanja svojih bližnjih. Ako se boš na nje oziral, boš zgubil ves svoj trud. Prizadevaj si torej biti ljub Bogu in živeti po njegovi volji, ker vse drugo je velika ničemernost in dušna britkost.

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo: č. p. Ehrenfried Zupet, mašnik 1. reda sv. Frančiška, † 14. listopada t. l. v Novem mestu; rajni udje 3. reda skupščine goriške: Marijana (Elizabeta) Erjavec iz Ravnice, Frančišek (Jožef) Prinčič iz Bilj, libušenske: Katarina (Marija) Gregorčič iz Selišča, ločniške: Marija (Terezija) Ipavec iz Ločnika, tomajske: Neža (Magdalena) Vrabec, trojiške: Rozalija Rožman od Sv. Benedikta.

Nadalje priporočajo v pobožno molitev: g. M. P. svojega sinu za neko posebno milost; tretjerednica Fr. K. svojega očeta na smertni postelji za voljno poterpežljivost, srečno smertno uro in milostivo sodbo; neki posel gospodarja za ozdravljenje na

lici; neka žena tretjerednica svojega moža vdanega pijančevanju, da bi opustil in skerbela za svojo dušo; tretjerednica V. M. sebe, da bi ji Bog dal ljubo zdravje; neka tretjerednica za ozdravljenje in voljno poterpjenje, druga za odvernjenje vsega zlega in vdanost v voljo božjo, tretja, da bi mogla poplačati dolgove in za voljno poterpjenje, četrta nekega terdovratnega, da bi se spreobrnil, peta, da jo reši Bog škode in sramote po lastni sestri; več drugih tretjerednic v razne dobre namene; neka deklica, da bi ji Bog dal stanovitnost v dobrem in milosti, ki so njenemu stanu potrebne; neko dekle strica in teto, ki živita v prepiru; neka tretjerednica, da bi živela po božji volji; tri tretjerednice za zbranost v molitvi, za zmago v skušnjavah, vdanost v voljo božjo in stanovitnost v dobrem; neka tretjerednica svoje stariše in brate, da bi živeli po volji božji; neka žena svojega moža za dušno in telesno zdravje; A. V. za srečno končanje; neko osebo za razvetljenje; tretjerednica C. F. svojega rajnega moža; M. M. iz Petrovič za pomoč v dušnih in telesnih zadevah; neka žena v groznih dušnih britkostih in za srečo pri živini; tretjerednik M. Ž. sebe in svojo družino, da bi jim Bog dal pobožno živeti, zbrano opravljati molitve in srečno zadnjo uro; več drugih v raznih potrebah.

Zahvala za vslišano molitev.

Iz R. t. na Primorskem.

Po dolgotrajni bolehnosti lotila se me je nevarna bolezen, ki mi je delala hude bolečine. Ležala sem več mesecev v bolnišnici mesta S. kjer mi je ostala edina tolažba molitev; zakaj ljudje niso več upali, da še ozdravim. Vendar me je dobrotljivi Oče nebeški rešil hude bolezni ter podelil popolno zdravje, da lahko delam. Ker sem prepričana, da sem dosegla to milost le po najsvetejšem Srcu Jezusovem in po priprošnji presvete Device Marije, izrečem tu očitno zahvalo za podeljeno zdravje in vse druge milosti, katere sem sprejela.

M. S—e
služkinja.

Tudi od tam:

Da dopolnim sveto dolžnost, katero sem vsled obljube sprejela, izrečem tu očitno zahvalo za uslišano prošnjo najsvetejšemu Srcu Jezusovemu in neomadežani Devici Mariji. Trpela sem mnogo

časa več ali manj hude bolečine v glavi, katere so mi po posebni milosti božji toliko odlegle, da lahko opravljam svoje stanovske dolžnosti. Še posebno zahvalo pa moram izreči za vidno pomoč v neki potrebi, ter da se je odvrnila nesreča, katera bi se bila kmalu pripetila.

Bodi vsigdar češčeno najsvetejše Srce Jezusovo in neoma-
dežano Srce Marijino!

M. Kl. S—c
sestra sv. Križa.

Iz D. na Goriškem.

Dvoje dobrih, izgledno pobožnih deklic tukajšnje duhovnije je pred kratkim nevarno zbolelo. Opravili smo za-nju devetdnevnic v čast sv. Jožefu ter obljubili, da uslišano prošnjo objavimo. Deklicama je kmalu odleglo in sedaj sti vže zdravi ter nadaljujete svoje lepo in spodbudno življenje. Prisrečna hvala bodi mogočnemu priprošnjiku — sv. Jožefu! Duhoven.

Nadalje naznanjajo svojo hvalo Bogu in njegovim svetnikom, zlasti Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Antonu in Frančišku: N. M. za neko posebno na priprošnjo sv. Antona prejeta dobroto (dar Bog plačaj!); neka žena, da je nje mož nazaj dobil zgubljen pamet; M. V. za vslišanje; neka mati za ozdravljenje ostudne rane; neka družina za zdravje; neka deklica za ozdravljenje; neka družina za odvernjenje hude ure; M. R. za ozdravljenje nekega živinčeta po daritvi svete maše in priporočevanju sv. Antonu; T. G. za vslišanje; N. Z. za ozdravljenje živine in svoje očesne bolezni, neka oseba za zboljšanje bolne noge; J. V. za pomoč v vsaki sili in potrebi, posebno v kerčni bolezni; tretjerednica T. K. za ozdravljenje v smertni nevarnosti; K. M. tretjerednica za pomoč v jako zamotani zadevi; F. A. za odvernjenje nadlog; Helena D. za odvernjenje hudih bolečin v gerlu; nekdo iz Štverjana za ozdravljenje na smert obolele deklice.

Prošnja.

Vže večkrat in od več strani se nam je očitalo, da vse premalo storimo za razširjenje našega lista, ki bi vender lahko mnogo pripomogel, da se prava pobožnost mej našim narodom vterdi iz povzdigne. Res mi premalo znamo vabiti. Prosimo torej Vas, naše dobre prijatelje, priporočujte „Cvetje“, kjer morete, da se mu za novo leto število bravcev vsaj podvoji, če ne več. Dobro delo boste storili, ki Vam ga Bog obilno poplačaj!

ali *e'* v korenu, in še v mnogih drugih primerih. Valjavec je pri glagolih, ki imajo v sedanjiku naglas ' na korenskem zlogu, povdarku na korenu prednost dal tudi v nedoločniku ali je razločno pristavil, da morejo imeti taki nedoločniki tudi končnico na predposlednjem zlogu povdarjeno. In tako povdarjanje je prvotniše in bi imelo stati na prvem mestu.

Pl.: zasta'va; dodati bi bilo: na Goriškem za'sta'va.

Pl.: zava'ljati, am, *vb. pf.* — V prvem in drugem pomenu: *durch etwas Hingewälztes vercrummeln*, in: *wälzend hinschaffen* bi bil menda to vkljub Murkotu *vb. impf.* od zavaliti. Tretji pomen (*vb. pf.* od va'ljati) pa ni čisto = pova'ljati; povalja se lahko kaj naenkrat, zavalja le z dolgim valjanjem ali dolgo rabo.

Pl.: zavži'vanje; v Rib. in po Kranjskem sploh: zavži'va'nj'e. Tako tudi: zavija'nj'e, ziba'nj'e, zida'nj'e, zli'va'nj'e, zmerja'nj'e, zmiva'nj'e (izpuščeno), zvenča'nj'e (izpušč.), zvi'ja'nj'e itd. To naglaševanje se meni zdi kaker navadniše tako tudi prvotniše in torej boljše; prim rusko: zybánie, zdánie, slijánie, umyvánie itd. Le kjer ima sedanjik ' na korenu, se hrani navadno na korenu povdarek ' tudi v dotičnem imenu: zasi'panj'e, zatíkanj'e, zmi'kanj'e, dasi ima ruščina in torej prvotna slavenščina tudi tu: zasypánie itd.

Pl.: zdô'ma Rib.; jaz sem slišal le zdu'me t. j. z dō'mù.

Pl.: zdra'viti, zdra'vim, zazdra'viti, zdra'vim. Tako bi bilo menda prav glede na hrv. zdraviti, zdravim, ali pri nas se povdarja navadno: zdraviti, zdravim, zdra'vil, zdra'vila, zdra'vilò, zazdra'vil, zazdra'vila, zazdra'vilò; zato tudi: zdravica, zdra'vnik (ne kaker bi moralo biti po hrv. zdravica, zdra'vnik.) Razločujemo tudi: pozdraviti, pozdravim, pozdra'vil, pozdravila, pozdra'vilò ko *vb. pf.* od zdraviti, nasproti: pozdra'viti, pozdra'vim, pozdra'vil, pozdra'vila, pozdra'vilò *vb. pf. denominativum* od pozdra'v. Pl. pa ne razločuje dveh glagolov, temuč le dva pomena enega.

Pl.: (z'el), zla'; da je temu pridevniku določna oblika za'li ni povedano ne pod to ne pod ono besedo.

Pl.: zelenovi'snj'ev; prav: ze'le'nò vi'snj'e, v.

Pl.: zé'meljní, zé'meljski; v Rib.: zé'màlj'ní, zé'màlj'ski.

Pl.: ze'mljica, tudi zemljica. Poslednje bi imelo stati na prvem mestu, prim.: nožica, ročica itd. (Pod ročica navaja Pl. tudi róčica *das Handkrüglein*, kar vendar nema nič opravka z ročico; róčica *dem.* od róča *Handhabe* je izpuščeno.)

Pl.: zibél, zibéli ali: zibél, zibéli; v Rib. zibél, zibéli.

Pl.: zid'ec; v ljublj. okolici: zida'c, zida'ca.

Pl.: znó'j; prav menda: znô'j, znoja', znó'jnica, kaker gnô'j, gnoja', gnó'jnica.

Pl.: zó'b, i'f. hartes Futter, das Körnerfutter. Jaz mislim, da bi se reklo pray: zô'b. dasi ima Dalm. zob, ne zub, kaker bi se pričakovalo. Navedeno mesto je Iz. 30 c. Kako lahko bi se bilo to pristavilo, da ne bi bilo treba z mnogim iskanjem časa zgublјati jezikoslovcu, ki se želi sam prepričati, ali res Dalm. ne piše zub temuč zob!

Pl.: zó'na; v Rib zó'na.

Pl.: zrêlô'st, zrêlô'sten; prav: zrêlost, zrêlostân.

Pl.: zveliča'nski; prav: zveličanski, jaz sem vsaj le tako slišal. Tako tudi zveličavân, ne zveliča'tun. Ali bo kedo kedaj rabil zveliča'lô das Heilmittel, jaz v resnici ne vem. Take mertve rojene besede bi se bile po pravici izpuštile.

Pl.: zvonika'r. Nekedaj smo brali v Ljubljani „Zvonikarjevo“ p'ê'sâm; mogoče da čitajo zdaj zvonika'rjevo, ali prav se meni ne zdi tako. Tudi Pl. ima glavni'kar, ne glavnika'r; pač pa: glavniča'r, kar je po zgledu klobuča'r prav.

Pl.: žarê'nje; prav menda: žarê'nje.

Pl.: ža'tlaka „soll Schlachthacke sein“ Mikl. — Iz „Schlachthacke“ bi se bilo naredilo žla'htaka; da bi se bilo to potem spreverglo v ža'htlaka, ža'tlaka. ni verjetno. Tudi pomen ni za tako etimologijo, ker ža'tlaka ni kaka mesarska sekira. Jaz mislim, da more biti le iz Sattelhacke po podobu, ki jo ima to orodje, primeri Sattelbeil.

Pl.: žlê'bič; prav menda: žlêbič, žlêbič'a Tako se vsaj izgovarja ko ime vasi v Rib. dol. — Ime vasi! Kolika škoda, da so se taka imena popolnoma izpuštila! Slovar ni bilo treba da bi bil zaradi njih mnogo debeliši. Naj bi se bile izpuštile mertve rojene izmišljenke, naj bi se bile izpuštile tujke, ki ne spadajo vanj, temuč v slovar tujih besed, Fremdwörterbuch, kjer bi se morale seveda Slovincem slovenski tolmačiti, ne n. pr. a h a t der Achat, alkaloid das Alkaloid, alkoran der Alkoran. K čemu je to dobro?!

Pl.: živi'nski; jaz sem slišal le: živi'nski.

Pl.: žu'gati; jaz sem slišal: žu'gati.

(Konec prih.)

„Cvetja“ XV. tečaj.

Božič in novo leto je blizu. Oboje želimo vsem čislanim znancem in prijateljem srečno in veselo — berž zdaj, ker poslednjega zvezka sedanjega tečaja morebiti ne bo mogoče pred novim letom razposlati. Vender, in prav zato, prosimo, da bi se oglasili vsi naši dragi stari in novi naročniki že prej ali zdaj precej, da se bo mogel potem pe vi zvezek prihodnjega tečaja berž v primernem številu natiskati. Naročila in naročnina naj se blagovoljno pošljajo (ne Hilarijanski Tiskarnici, temuč) edino le:

Opravništvu „Cvetja“ v Gorici.